

U Grčkoj je drama. U Europskoj uniji, eurozoni, članice su skinule uglađene i navukle boksačke rukavice. Grci, naivno, misle da će ulica postati instrument pritiska na razvijene zemlje Europske unije, eurozone. Naprosto ne mogu vjerovati da će ih ostale članice pustiti da skapavaju „u zajednici gdje je svim članovima bolje“. Grci nisu promijenili mišljenje od vremena kada su se obilato zaduživali i, što više, bili poticani da to čine. Mediteran, kolijevka europske i svijetske misli, svojom kreativnošću, maštom, itd. zaduživanje su shvatili kao poslovnu kombinaciju. Takav je jug. Nasuprost njima hladni, prizemni, radišni, mudri sjevernjaci zaduživanje smatraju nerazumnim činom i, stoga, smatraju da oni koji su nerazumni moraju platiti cijenu svog neprijmjerelog ponašanja.

Europska centralna banka nalazi se u vrlo složenoj situaciji. Ako poveća eskontnu stopu, što monetarna mudrost nalaže, povećat će cijenu kredita što će ionako zaduženim zemljama stvoriti dodatne probleme, povećati cijenu servisiranja postojećeg duga, usporiti gospodarsku aktivnost.... Ako, pak, ne poveća eskontnu stopu moguće je očekivati daljnje klizanje eura i sva moguća čuda koje dolaze tzv. mekim budžetskim ograničenjem. Ništa od toga nije dobro. Postavlja se pitanje koja će opcija pobijediti? Po mome mišljenju dileme nema. Razvijeni su uspostavili pravila ponašanja i euro je u funkciji razvijenih a ne manje razvijenih članica eurozone. Dakle, eskontna stopa će se povećati ukoliko se ne dogovori, recima, s Kinom (sic!) i/ili Japanom da privremeno „otkupi“ višak likvidnosti. Međutim, cijela je priča samo čin postojeće tragedije čiji smo, za sada smao, promatrači.

Španjolci također protestiraju. Poručuju - mi nismo vlasništvo banaka. Sada su se sjetili. Svi smo mi vlasnici banaka. Sjetimo se samo krize koliko je milijardi dolara/eura tiskano kako bi se spasio bankarski, pa samim time, financijski sustav. Kada se je krize iz financijskog sektora „prelila“ u realni sektor (bitno je uočiti divergenciju realne i simbol ekonomije što je temelj neoliberalističke filozofije) pomoć se je pružala gospodarstvu razvijenih zemalja, prvenstveno u korporativnim državama čiji je najbriljantniji predstavnik, po mome mišljenju, Njemačka. Njemačka želi sačuvati euro ali je svjesna da to nije u stanju učiniti dajući ribu već želi primijeniti svoje iskustvo – omogućiti Grčkoj da nauči loviti ribu. Da je vjera „u se i u svoje kljuse“ najbolji recept pokazuje Argentina koja je platila svoju cijenu vezivajući svoju valutu za američki dolar. Danas je Argentina stabilna zemlja što je pred desetak godina bilo nezamislivo. Svi griješnici moraju dobiti svoju pokoru i proći, kad tad, kroz čistište. Velika Britanija ne želi sudjelovati u spašavanju Grčke. Uostalom njoj već desetljećima ne cvatu ruže. Što više zahtijeva da se postojeći fondovi Europske unije ne koriste kako bi se pomoglo Grčkoj. Drugim riječima poručuje – gospodo iz eurozone Grčka je vaš problem. Da li je to taktika ili napuklina građevine zvana Europska unija vidjet će se za nekoliko dana. U svakom slučaju izjavu valja shvatiti znakovitom porukom.

Cijela ta priča doima mi se kao igra vatrom. Još nije izbio požar. Tek što nije. Razvijene zemlje Europske unije ne žele učiniti izuzetak pomažući Grčkoj jer u predsoblju čeka sve više kandidata za pomoć. Pomažeći Grčkoj znaju da otvaraju pandorinu kutiju. Gotovo da su sigurni da će Njemačka, u prvom redu, riješiti problem kao što i priliči, po mišljenju drugih članica, vodećoj zemlji. Mislim da je računica tragično kriva. Njaprije Njemačka ne može i ne želi svoju naciju (porezne obveznike) uludo potrošiti kako bi spasila Europsku uniju. Ma kako moćna bila, nije to njezino carstvo. S druge, pak, strane, izbjie li požar nastat će stihija koju više neće nitko moći spasiti. Eventualni požar otvorit će široko vrata, recimo, Kini koja će se pojaviti ako interesni vatrogasac. Takav scenarij imao bi učinak tektonskog poremećaja.

Ukoliko dođe do kompromisa Grčka će, zbog pritiska, provesti drastične mjere štednje a ostale

članice Europske unije, eurozone će takvo ponašanje honorirati. Grčka kriza, prema tome, je točka infleksije u razvoju Europske unije i eurozone. Polako ali sigurno Europska unija i eurozona će se, kako se to popularno kaže, restrukturirati ili je neće biti. Glede nužnih promjena maastrichtskih kriterija svoje prijedloge sam na ovim stranicama i mojim radovima javno prezentirao.

Poruka za Hrvatsku nema smisla. Hrvatska se smatra toliko učinkovitom da slučaj Grčke, po mišljenjima njezinih političara, nije moguće „povezati“ sa hrvatskim „gospodarskim čudom“ kako se ocijenjuje hrvatsko gospodarstvo. Na ovim je stranicama napisano više stotina, da ne kaćem tisuću, tekstova koji ne samo da izražavaju zabirnutost zbog ove i ovakve ekonomske politike, već nude prijedloge kako bi se dinamizirao gospodarski razvoj. Na žalost, još uvijek nije od strane političara jasno kazano kako je nastala hrvatska kriza; ona je, prema njima, uvezena. Ipak ponovimo. Koncepcija i strategija razvoja, te taktike i operativna politika je pravi put izlaska iz depresije. Ponovit ću izreku stjepana Radića:

„Uradiše svega više,
uštediše još i više“.